

Po Jugoslaviji

Izpopolnjena vlada. Za ministra brez listnice je bil postavljen dr. Fran Kulovec, minister v pokoju in senator; za prosvetnega ministra dr. Miha Krek, minister brez listnice in zastopnik prosvetnega ministra.

Sklad za prehrano siromakov. Kmetijski minister bo razpolagal za bodoče s posebnim skladom za prehrano siromakov. Ta sklad se bo osnoval iz količine moke, ki je bila pridelana proti predpisom uredbe za preskrbo prebivalstva s kruhom in se je pozneje prodala. Moka iz tega sklada ali fonda se bo dajala brezplačno ljudskim in dežajskim kuhinjam, društvom in drugim organizacijam, ki skrbijo za prehrano siromakov.

Slovenski obrtniki dobili svojo zbornico. Trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani posluje že 90 let. S prihodom Jugoslavije se je leta 1918. razširilo področje ljubljanske Trgovske in obrtne zbornice na vso Slovenijo in predvsem še na Štajersko, Koroško in Prekmurje. Tako je ostalo do 9. marca 1932, ko je stopil v veljavo novi obrtni zakon in je prenehalo delovanje ljubljanske zbornice na osnovi stare zakonodaje. Kljub novemu zakonu je ostala omenjena zbornica še vedno skupna. Bila je zbornica za trgovino, obrt in industrijo s posebnim gostinskim odsekom. V skupno zbornico včlanjeno obrtništvo je zahtevalo samo-

stojno zbornico. Ker pa vodstvo skupne zbornice ni pristalo na odcepitev in osamosvojitve obrtniške skupine, je bil avgusta 1940 razpuščen zbornični svet in postavljen za vso zbornico komisar. Ko se je izjavila večina (nad 80) obrtnih združenj za samostojno obrtno zbornico, je bila te dni izdana ministrska uredba o ustanovitvi samostojne obrtne zbornice v Ljubljani, ki bo delovala za celotno dravsko banovino. V novi zbornici bodo včlanjeni vsi rokodelski in proizvajalski obrtni, ki niso posebnega industrijskega značaja. V kratkem bo postavljen začasni zbornični svet. Tega bodo tvorili predsednik, podpredsednik in en svetovalec. Novi zbornični svet bo izdal pravila nove zbornice in bo vodil tudi tekoče posle.

»Kmetijski list« ni nič zadovoljen z razvojem političnih prilik v naši državi. V svoji številki z dne 22. januarja izdaja tudi svoje veliko nezpoloženo do sedanje politike Hrvatske seljačke stranke, ki da je krenila na stranpota, katere ne vodijo do uredničenja Radičevih načrtov. Kdaj pa bi ta »stranpota« postala prava pota? Ko in kadar bi bivšo samostojno kmetijsko stranko, ki je bistveni del JNS, dovedla v vlado. Vsa pota vodijo v Rim, pravi znani pregovor. Za JNSarje pa so samo tista pota predmet zanimanja, ki vodijo do udeležbe v vladi.

Pazite pri
BATERIJAH
na znamko
CROATIA

kmečke sodelavce in posebno omenil, da pogreša med zborovalci moža, ki je bil vedno navzgor, kadar je dajala KZ obračun o svojem delu. Ta mož je naš pokojni voditelj dr. A. Korošec. G. dr. Kulovec je položil zboru na srce, da se bomo vsi Slovenci pokojnemu voditelju oddolžili, ako bomo delali z vsemi silami za slovenski narod in bomo ostali zvesti narodu, državi, kralju in kraljevski hiši. Govornik je še čestital KZ k petletnici in ji želel še večji uspeh.

Navdušeno sprejetim besedam g. dr. Kulovca je sledilo poročilo vodstva ženske KZ, ki ga je podala Frančiška Brodarjeva.

Na občnem zboru je bilo sklenjeno, da se bo odslej pobirala članarina v znesku 10 din od hiše do hiše. Nadaljnja sklepa sta bila izvolitev ministra dr. Kulovca in bana dr. Natlačena za častna člana in določitev letošnjega kmečkega tabora v Novem mestu.

Po slučajnostih je bil izvoljen naslednji glavni odbor: načelnik Brodar Janez, podnačelniki: V. Špindler, I. Štrcin, Fr. Prelog, blagajnik inž. Muri, tajnik Voršič, vodja MKZ Lud. Puš, voditeljica ZKZ Frančiška Brodar.

Kakor hitro je bil zaključen zbor, so se podali vsi delegati na grob pokojnega voditelja dr. A. Korošca, kjer so poslušali odkritih glav žalostinko, katero je zapel pevski zbor »Ljubljana« in pa kratek govor predsednika Brodarja, v katerem je obljubil v imenu vseh navzočih rajnemu voditelju zvestobo.

Sledila je še ena žalostinka, nakar so se poslovili delegati od groba nezabnega voditelja s pobožno molitvijo.

Občni zbor Kmečke zveze ob svoji petletnici

Kmečka zveza, ki je največja slovenska organizacija, je imela zadnjo nedeljo ob svoji petletnici občni zbor v Ljubljani. Ob tej priliki je bilo ugotovljeno, da šteje KZ 80.000 članov v 328 krajevnih organizacijah.

Z občnega zbora sta bili poslani vdanostni brzojavki kralju in knezu namestniku Pavlu, brzojavni pozdravi pa ministrskemu predsedniku Cvetkoviču, prosvetnemu ministru dr. Kreku in našemu škofu dr. Iv. Tomažiču.

Zbor je otvoril predsednik KZ, senator Brodar, ki je pozdravil odlične navzoče osebnosti: bana dr. Natlačena, ljubljanskega škofa dr. Rožmana, bivšega ministra Snoja, številne bivše slovenske poslance in delegate KZ.

Sledilo je poročilo predsedstva o delu KZ v l. 1940. Iz tega posnemamo, da je KZ kot najmočnejša organizacija priredila nad 100 kmetijskih tečajev, dva voditeljska tečaja Mladinske KZ ter veliko odborniških tečajev in kmečki tabor KZ v Murski Soboti 5. maja.

Od zveze je bilo v minulem letu poslanih nad 10.000 pravnih in davčnih nasvetov.

Denarni promet organizacije je znašal dva milijona 328.793 din. Zaradi izrednih razmer in nerednega plačevanja članarine izkazuje denarno poslovanje nekaj izgube.

Za poročilom predsedstva je bil podan pregled dela in nalog Mladinske KZ. Med tem poročilom, katerega je podal g. Puš, je posetil zbor burno pozdravljen g. minister in naslednik dr. Korošca dr. Fr. Kulovec. Zahvalil se je za topel sprejem ter pozdravil številne

Novice iz domačih krajev

Novi častni doktor ljubljanskega vseučilišča. Senat ljubljanskega vseučilišča je 24. januarja potrdil sklep sveta pravne visoke šole, da se podeli g. Ivanu Hribarju, bivšemu ljubljanskemu županu, izrednemu poslaniku ter pokrajinskemu namestniku častni doktorat prava za zasluge, ki si jih je pridobil za ustanovitev ljubljanskega vseučilišča.

Zasluzena odlikovanja so prejeli: g. Franc Bratušek, župnik in dekan v Svetinjah pri Ormožu, red Jugoslovanske krone IV. stopnje; g. Andrej Bračič, župnik v Limbušu pri Mariboru, red sv. Save IV. stopnje; g. Anton Bernik, župan občine Hoče pri Mariboru, red sv. Save V. stopnje. Odlikovanim naše najiskrenejše čestitke!

Podkrajški Judež

Povest iz domačih hribov

»Bog varuj!« se je Jerulja prestrašila. »Tako nisem mislila. Ne, ne, jaz sem le plevel, kopriva, trpotek, rman. Pa Bog le gleda tudi name... Čakaj, dala ti bom jajca pa mi jih ne bo treba čez hrib nositi.«

»Če jajce ne boš imela, ti vendar ni treba v mesto.«
»V mesto grem le mimogrede. Moram na božjo pot k Mariji v Trnje. Mariji se moram zahvaliti.«

»Kaj, ob takem času greš k Mariji v Trnje? Saj je strašno daleč tja.«

»Tako strašno daleč tudi ni. V Lurd je desetkrat tako daleč... Jaz pa moram v Trnje, moram se Mariji zahvaliti — zaradi poba, veš, zaradi Tonča.«

»Kaj, zaradi Judeža?«

»Nikar mu, Julka, ne rekaj tako! Nima rad, če mu kdo tako reče.«

»Saj ne čuje.«
»O človeku je zmeraj treba tako govoriti, kakor da te čuje. Potem se nikoli ni treba bati, da bi koga obrekovala in opravljala.«

»No!... Pa povej, zakaj moraš v Trnje? Zakaj se moraš zahvaliti?«

»Zaradi poba, saj sem ti rekla. Veš, čisto spremenil se je. Za angelsko nedeljo je šel k spovedi, v soboto na

4 večer je bil, dolgo ga ni bilo od spovednice. Odtistegamal pa je ves drug. Nikoli mi ne reče hude besede, dober je in se mi za vsako reč zahvali. Vsak večer moli z menoj rožni venec, jutraj pa sam moll. V cerkev gre vsak nedeljo in navadno dvakrat: k prvi maši in k večernicam.«

»Ja Jerulja, če pa greš zdaj zdoma in ga samega pustiš, ti bo na molitev spet pozabil.«

»Ne, ne, obljubil mi je, da molitve ne bo pustil, in če on kaj obljubi, to tudi res drži. Dober, dober pob je.«

»Ko bi bila jaz kakor ti, jaz bi romanje vendarle pustila in bi ostala doma. Če bo ta — ta — ta tvoj pob tako čisto sam doma, se bo vsega naveličal. Mlad človek ne sme biti sam.«

»Saj mu ne more biti dolgčas. Saj ima vsak dan delo in dela ko črna živina. Najprej ga nobeden ni hotel vzeti, ker je vsak mislil, da ne zna delati. Kar pa je pri Končniku tako dobro opravil, se kar tepejo zanj. Tako močen ni v celi fari nihče, kakor je Tonč, zna pa tudi vse, kar v roko prime, četudi se ni učil. Na moji bajti je bila streha že čisto drobna pa jo je popravil, da je ko nova. Za vsako delo je ročen; zato bi ga vsi gospodarji radi. Pa bo pri Stanetu ostal, Stane dobro plača.«

»Koliko pa mu da?«

»Dvajset dinarjev na dan pa hrano.«

»No, Bog ve koliko to ni.«

Nov obrambni zid Nemčijo na zapadu. Kakor poroča nemški tisk, je Nemčija po štirimesečnem neprestanem delu zgradila »drugo Siegfriedovo črto« ali »drugi zapadni obrambni zid«, to je verigo utrdb in težkih baterij na celinski obali nasproti Angliji. Dela so že malone dokončana, ostalo bo samo še nekaj delavcev, da izvedejo zadnja dela na mogočnih baterijskih položajih. Nova nemška obrambna črta se razlikuje od prve črte bistveno v tem, da ni obrambnega, temveč napadalnega značaja. Poleg topniških baterij na obrežnih sipinah so uredili močan pas protiletalskih baterij, ki naj težke topove in celno sploh branijo pred angleškimi bombniki. V notranjosti so letališča.

Marija Bratuša, glavna kuharica na dr. Koroščevi novi sv. maši, je dopolnila te dni 90 let

Dvojni jubilej. V misijonski hiši pri sv. Jožefu nad Celjem je obhajal 23. januarja 40 letnico dela na cerkvenem koru organist in ekonom misijonišča brat Herman Edšič, ki je doma iz Gedencev v Prekmurju. Skromni in delovni brat bo dosegel 17. februarja tudi še 70 letnico. K dvojnemu jubileju čestitamo!

Redek jubilej. V prijazni vasi Cundrovcu pri Brežicah praznujeta na Svečnico dve trdni posavski korenini Janez Sepec in njegova žena Neža, roj. Cizl, petdesetletnico zakonskega življenja. Petdeset let je minilo od tistega dne, ko sta si obljubila zakonsko zvestobo. Vse njuno delo je bila prava trnjeva pot malega slovenskega človeka. Strogo krščanska hiša Šepčeva je vzgojila 12 otrok. Najstarejši sin je ostal v daljnji Galiciji med svetovno vojno. Danes jih živi še šest, ki so vsi dobro preskrbljeni. Ni ga človeka daleč naokrog, ki ne bi poznal »gospoda Šepca«. Nad 20 let je bil davčni iztirjevalec in tako ga še danes pozna skoro ves brežiški okraj. Na posestvu, kjer se danes gospodari najmlajši sin, uživata slavljena majhno pokojnino, včasih pa obiščeta svoje otroke, da malo poučketa vnuke in vnukinje, ki jih je že lepo število. — Janezu je danes 73 let, Neža pa stopa v sedemdeseto. V njuno strogo krščansko hišo so vedno prihajali le katoliški časopisi, med njimi »Slov. gospodar« že 45 let. Vsi, ki slavljena poznamo, jima klati poroki iskreno čestitamo z željo, da bi jima Bog dal v krogu svojih hčera, sinov, vnukov in vnukinj dočakati še železni jubilej!

Dve avtobusni nesreči radi poledice. V minulem tednu je močno pihal jug in topil sneg, kakor bi kuril pod njim. Južno vreme je zelo nevarno zgladilo ceste na strminah, kjer je sneg skopnel, trda plast ledu pa se je ustavljala južnemu vetru. Poledico radi juga sta hudo občutila v bližini Sv. Trojice v Slov. goricah kar dva avtobusa. Spretnostim obeh šoferjev gre zasluga, da nesreči nista zahtevali

človeških žrtev. Ko je pripeljal mariborski mestni avtobus iz Murske Sobotice do strmine v Oseku, je zdrknil kljub naporom šoferja po oledeneli cesti v jarek. Ni se prevrnil, ampak se je samo naslonil na breg. Popotniki so trpeli le radi trenutnega strahu in so se pripeljali v Maribor z na pomoč odposlanim avtobusom. Na klancu pod Sv. Trojico pa je isti dan zadela nesreča lenarški avtobus. Tudi ta je radi ledu kljub zavoram zdrknil navzdol po cesti in ga je zapeljal šofer s ceste v breg, kjer se je ustavil. Popotnikom se ni zgodilo nič hudega.

Starček umri radi opeklina. V Slivnici pri Mariboru je polila po sebi lonec vrele vode štiritletna Marija Kobale, hčerka železničarja. Hudo opečenega otroka so spravili v mariborsko bolnišnico, kjer je umrl v hudih bolečinah.

60 letni starček ponesrečil. Pretekli teden si je v M. Črncih v Prekmurju okrog 60 letni Štefan Marič zlomil nogo v kolku. Stopil je iz hiše in mu je na poledenih tleh spodrsnilo, kar je povzročilo nesrečo.

Huda nesreča posestnika. Prejšnjo sredo se je zgodila v Belih vodah huda nesreča, ki bi bila lahko zahtevala življenje 37 letnega posestnika Janeza Atelšek, p. d. Malinšeka. V spodnje berloške pečine je šel popoldne iskati les za sanke. V snegu in ledu mu je spodrsnilo in je padel več metrov globoko. Zlomil si je roko in nogo. Klical je na pomoč, pa ga nihče ni slišal do pozne noči, ker pod tistimi pečmi pozimi malokdo hodi. K sreči ga je slišala neka ženska, ki je poklicala ljudi, da so ga poiskali in rešili gotove smrti. Drugo jutro so ga zapeljali v slovenjgraško bolnišnico. Želimo, da bi kmalu ozdravel.

Obličina angleških letalcev

Vrhovni poveljnik italijanske vojske v severni Afriki maršal Graziani

Opozorjamo, da se s 1. februarjem spremeni tarifa za oglase!

Ali je res pri nas vse mogoče? Poročilo iz Prekmurja: Oblast je izdala naredbo, da je najvišja cena pšenice 300 din in po tej ceni so res v začetku vsi kupovali in naši manjši kmetje so prodali pšenico po tej ceni, ker so pač računali, da bo oblast dosledna in bo naredba veljala do prihodnje žetve. Zakon je sicer res še v veljavi, kolikor je vsaj nam znano, pa se pri nas nihče zanj ne zmeni in oblast to mirno gleda. Pri nas kupujejo pšenico po 550 din in še dražje in po isti ceni tudi rž, ki jo pri nas rabijo za kruh. Ker pa lahko v Prekmurju izvažajo pšenico le Osrednja zadruga, si drugi trgovci pomagajo z goljufijo na ta način, da takoj primešajo pšenici nekaj rži in to lahko izvažajo, ker da to ni več pšenica. Zakaj oblast ne stopi tem brezvestnim ljudem na prste? Kako naj naši siromaki kupijo tako drago svoj vsakdanji kruh? Tudi uvidevni kmetje pravijo, da je to previsoka cena. Nismo proti dobrim cenam kmečkih pridelkov, privoščimo našemu kmetu, da dobro vnovči svoje pridelke, vendar je ta cena veliko pretirana in upoštevati moramo, da imamo na desetisoče siromakov, ki si ne bodo mogli kupiti po taki ceni kruha. In pravični bodimo, tudi naše nižje uradništvo ne bo moglo pri sedanji plači živeti. Pšenica in rž sta po splošnem mnenju po 400 din dobro plačana. Bolj pravično bi bilo, da bi določili višje cene za živino in perutnino, ki nima sedanjim časom primerne cene. Prosimo oblast, da napravi red.

Zakaj ni petroleja? Iz Slovenske krajine poročajo: Dobili smo karte za petrolej, pa

»O, pač, pač, to je cel kup denarja vsako soboto. Ob nedeljah pa tudi še zasluzi. Saj veš, da je pri Hrastu kegljišče najel. Keglje postavlja pa nabere dosti dinarjev.«

»Kaj pa počne z denarjem?«

»Tega ti ne vem povedati. Zapravi ga gotovo ne; saj ne zajde v nobeno gostilno več. Kaj ga je meni že zdajal! Zadnjič mi je dal petdeset dinarjev, včeraj pa sto dinarjev za na pot.«

»Potlej pa pojdeš z vlakom, da boš prej spet doma.«

»O ti ljuba Devica Marija — z vlakom! Kam pa misliš, Julka? Kako romanje pa bi bilo, če bi se z vlakom vozila!«

»Glavna reč je vendar molitev, ne pa dolgo rajžanje.«

»Zdaj pa ne vem, kodi ga je s teboj, Julka. Ali si čisto pozabila, kaj v katekizmu stoji in kaj so gospod pri krščanskem nauku povedali? Da je življenje eno samo popotovanje in romanje.«

»I seveda, proti nebesom, ne pa iz enega kraja v drugega.«

»Če grem k Devici Mariji, je to pač pot, ki v nebesa drži.«

»Devico Marijo imaš v domači cerkvi tudi. Ti bi se morala bolj doma držati, Jerulja. Tvoj — oni — pob pa ti je denar gotovo zato dal, da bi se z vlakom peljala in prej ko slej ...«

»Ti ljuba Devica Marija! Saj moram na toliko krajev, kamor vlak ne najde. Najprej moram v Trnje, potem k Svetemu Križu, potlej bi rada čez planino k Mariji Udarjeni in, ko bi mogla, še na Brezje, na Brezje, Julka.«

»Ja Jerulja, ali boš kar dve škofiji obredla! Potem te prej ko čez pol leta ne bo domu.«

»Ne, ne, o svetem Andreju, mislim, bom že spet doma, ali vsaj za sveto Barbaro.«

»In ves ta dolgi čas naj bo oni — tvoj pob sam v bajti?«

»Kaj teh šest, sedem tedenčkov, saj to ni dolgo! Saj letos še nikjer nisem bila. Samo pri Križu enkrat in pri Mariji v Puščavi ter pri Božjem grobu in vigredi na Brezjah.«

»Jerulja, Jerulja, kaj pa uganjaš? Jaz bi rekla, da Marija nima posebnega veselja s tvojim rajžanjem.«

»O pač, pač! Obečala sem ji, da jo bom še pred zimo v vseh teh cerkvah obiskala, in če bi me ne bilo, bi mi zamerila.«

»Zamerila ti bo, se meni zdi, če boš bajto in poba zmeraj sama puščala. Kdo pa ga pere in šiva?«

Zdaj pa je bila ženkica v zadregi. Pa kmalu se je spet zbrala in rekla:

»Vso zimo bom doma in ga bom prala in šivala. Pozimi ne pojdem nikamor — samo enkrat v Puščavo in

od koder se bodo dvigala izvidniška letala, da bi baterije opozarjala na gibanje sovražnih ladij in jih informirala o položaju v britskih pristaniščih. Ta dela so Nemci začeli takoj, čim so podpisali premirje s Francozi. Deset tisoči delavcev so do zadnjih dni delali noč in dan, dokler niso svoje naloge v glavnem končali.

Novost za tekstilno industrijo. Kakor poročajo iz Londona, so britski znanstveniki po dolgotrajnih poskusih uresničili nov izum, ki bo verjetno zrevolucioniral svetovno tekstilno industrijo. Po tem novem izumu je mogoče morsko travo predelovati v tekstilno surovino, iz katere bodo izdelovali razno pleteno in tkano blago visoke kakovosti. Po sebnostno primerno bo novo